

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції «ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН»

25 вересня 2020 року

Кривий Ріг 2020

УДК 346:347:349.2
ББК 67.9(4Укр)

Випуск збірника матеріалів конференції присвячено відзначенню 60-ї річниці від дня утворення закладу освіти – Донецького юридичного інституту МВС України.

Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 25 вересня 2020 року. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. 359 с.

Рекомендовано до друку Вченою радою Донецького юридичного інституту МВС України (протокол № 3 від «28» жовтня 2020 року)

Публікується за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин», що проводилася кафедрою господарсько-правових дисциплін 25 вересня 2020 року у Криворізькому навчально-науковому інституті Донецького юридичного інституту МВС України (м. Кривий Ріг, вул. Степана Тільги, 21).

Видання може бути корисним для наукових та науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, студентів, аспірантів (ад'юнктів), докторантів юридичного напрямку, а також для усіх, хто цікавиться актуальною проблематикою розвитку інститутів господарського права та процесу.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Редакційна колегія може не поділяти точку зору авторів.

За точність і достовірність наведених даних, відсутність у роботі плагіату, інформації, що ображає честь, гідність чи ділову репутацію, відомостей, що виправдовують фашизм, расизм, шовінізм, ксенофобію тощо несе відповідальність автор та його науковий керівник.

<i>Макаренко О.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ ОКРЕМИХ ПОЗОВІВ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ (НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ)	216
<i>Мелех Б.В.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ПЛАТФОРМ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ ТА ЇХ ІНТЕГРАЦІЯ У СУДОВУ СИСТЕМУ УКРАЇНИ	219
<i>Мелех Л.В.</i> МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ЮРИСДИКЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ	223
<i>Ніколенко Л.М.</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СУДОВА ПРАКТИКА», «ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ» ТА «ПРЕЦЕДЕНТ» У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ	227
<i>Серебрякова Ю.О.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ УХВАЛ ГОСПОДАРЬСЬКОГО СУДУ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ	230
<i>Соловйов О.Л.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ	233
<i>Степаненко С.В.</i> БАНКРУТСТВО: ОКРЕСЛЕННЯ ЗМІСТОВНОСТІ ЯК ДЕФІНІЦІЇ	237
<i>Туркот О.А.</i> ЩОДО ЗМІН У КОДЕКСІ УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА	240
<i>Хачанов С.К.</i> ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ	242

5. Савенко М. Роль практики Європейського суду з прав людини у конституційному судочинстві України. *Вісник Конституційного суду України*. 2005. № 6. С. 51–55
6. Корчак Н.М. Судова практика як форма забезпечення правопорядку у сфері конкуренції. *Юридичний вісник Національної академії Управління*. № 4 (25). 2012. С. 108–111.
7. Гураленко Н.А. Судовий прецедент в системі джерел права: філософсько-правовий аспект. Львів, 2010. 120 с.
8. Михайліна Т. Аспекти співвідношення правового прецеденту та судової практики у контексті правосвідомості. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 45. С. 88–96.
9. Берназюк Я. Співвідношення необхідності забезпечення єдності судової практики та відступу від правових позицій Верховного Суду (на прикладі вирішення публічно-правових спорів). *Судебно-юридична газета. Блог*. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/177404-spivvidnoshennya-neobkhdnosti-zabezpechennya-yednosti-sudovoyi-praktiki-ta-vidstupu-vid-pravovikh-pozitsiy-verkhovnogo-sudu-na-prikladi-virishennya-publichno-pravovikh-sporiv?fbclid=IwAR26JgrMgEWxrqNGel7ffHLiQAJyJgwIcs20QWP4hifoBpfoY4xvJWAmsks>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВИКОНАННЯ УХВАЛ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ ПРО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЗОВУ

Серебрякова Ю.О.,

*Донецький національний університет імені Василя Стуса,
кандидат юридичних наук, доцент*

Авторитет судової влади в суспільстві залежить від ефективності правосуддя, що визначається реальним виконанням судових актів, спроможністю суддів захистити права громадян та суб'єктів господарювання тощо. При цьому, правові питання виконання судових рішень вже тривалий час не втрачають своєї актуальності із огляду на наявність проблемних питань застосування відповідного законодавства. Одним із таких питань є наявність різних підходів до визначення порядку виконання ухвал господарського суду про забезпечення позову.

Зміст пункту 2 частини 2 статті 3 Закону України «Про виконавче провадження» від 02.06.2016 № 1404-VIII (далі – Закон про виконавче провадження) передбачає, що у визначених законом випадках ухвали судів у господарських справах підлягають примусовому виконанню [1].

Системний аналіз статей 50 та 56 Закону про виконавче провадження дозволяє дійти висновку, що виконання ухвали суду про вжиття такого заходу забезпечення позову як накладення арешту на майно та (або) грошові кошти, що належать або підлягають передачі або сплаті відповідачу і знаходяться у нього чи в інших осіб полягає у винесенні державним виконавцем постанови про арешт коштів та інших цінностей боржника або постанови про арешт майна.

Тобто державний виконавець після відкриття виконавчого провадження має винести власну постанову про накладення арешту на майно або грошові кошти. Варто відзначити, що подібний порядок виконання ухвал суду про забезпечення позову займає певний час, втрата якого може надати можливість боржнику вчинити дії щодо відчуження відповідного майна або зняття коштів із банківських рахунків. Отже, порядок виконання ухвал суду про забезпечення позову в порядку Закону про виконавче провадження важко визнати конструктивним.

Поряд із цим, положення статті 144 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) допускають виконання ухвали про забезпечення позову негайно з дня її постановлення незалежно від відкриття виконавчого провадження та покладає на суд обов'язок направити ухвалу про забезпечення позову для негайного виконання державним та іншим органам для вжиття відповідних заходів [2]. Особливості виконання ухвал суду про забезпечення позову державним реєстратором регламентовані статтею 31-1 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» від 01.07.2004 № 1952-IV в редакції Закону від 26.11.2015 № 834-VIII, передбачають виконання ухвал про обтяження речових прав безпосередньо державним реєстратором [3]. Тобто на законодавчому рівні існує певна невідповідність щодо визначення суб'єктів виконання ухвал щодо забезпечення позову.

Аналіз судової практики також підтверджує неоднозначність вирішення суддями питання про виконання ухвал щодо забезпечення позову шляхом накладення арешту на нерухоме майно. Наприклад, задовольняючи заяву про забезпечення позову Господарський суд Миколаївської області в ухвалі від 24 червня 2019 року у справі № 915/1589/19 суб'єктом її виконання визначив Департамент з надання адміністративних послуг Миколаївської міської ради [4].

Однак у більшості ухвал про забезпечення судді вказують, що ухвала про забезпечення позову підлягає негайному виконанню в порядку, встановленому чинним законодавством України для виконання судових рішень [5].

З огляду на встановлену невизначеність органу виконання ухвал суду про забезпечення позову як у законодавстві, так і на практиці, нині назріла необхідність у проведенні уніфікації законодавства щодо визначення компетенції відповідних органів в частині виконання ухвал про забезпечення позову.

Враховуючи, що у випадку виконання ухвали про забезпечення позову державним виконавцем, він здійснює лише посередницьку роль між судом і державним реєстратором, і такий механізм затягує момент реєстрації обтяження на майно та не є дієвим, навіть у силу того, що таке майно може бути і продане ще до надходження заяви до державного реєстратора. Більш того, ст. 25 Закону про виконавче провадження, постанова про відкриття виконавчого провадження може бути оскаржена у порядку, встановленому цим Законом. Отже, виконання ухвал про забезпечення позову державними виконавцями обумовлює появу додаткового об'єкту оскарження - постанови про відкриття виконавчого провадження, що, в свою чергу може стати серйозною завадою для своєчасної реєстрації обтяження в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно або арешту грошових коштів на банківських рахунках.

З урахуванням вказаного, виконання ухвал господарського суду про накладення арешту на нерухоме майно варто віднести до відання органу державної реєстрації прав та нотаріусів як спеціального суб'єкта, на якого покладаються функції державного реєстратора прав на нерухоме майно, ухвал про накладення арешту на грошові кошти, що знаходяться на поточних рахунках – банкам, в яких відкрито поточних рахунок відповідача.

Для впровадження цієї пропозиції доцільно вести відповідні зміни до ст. 144 ГПК України.

Такий порядок виконання ухвал щодо забезпечення позову шляхом накладення арешту на нерухоме майно та на грошові кошти, що знаходяться на поточних рахунках в банках зможе швидко забезпечити права заявника та буде гарантією виконання майбутнього судового рішення по справі.

Література:

1. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. Ст. 542.

2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1998 (у редакції Закону від 03 жовтня 2017 р. № 2147). *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 48. Ст. 436.
3. Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень: Закон України від 01.07.2004 р. № 1952-IV в редакції Закону від 26.11.2015 № 834-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 1. Ст. 9.
4. Ухвала Господарського суду Миколаївської області від 24 червня 2019 р.,
судова справа № 915/1589/19 URL:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82613235>.
5. Ухвала Господарського суду Закарпатської області від 18 лютого 2020 р.,
судова справа № 911/2596/19. URL:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/87711038>.

ХАРАКТЕРИСТИКА СПРОЩЕНОГО ПОЗОВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Соловійов О.Л.,

аспірант Донецького юридичного інституту МВС України

В умовах впровадження європейських принципів та стандартів в судовий процес та процесуальне законодавство, актуалізується питання оперативного та ефективного розгляду справи в господарському суді. В судовому процесі одним із основних принципів розгляду справи є принцип оперативності. Саме, на реалізацію цього принципу спрямовано спрощене провадження метою якого, відповідно до ст. 12 ГПК України, є швидке вирішення справи. Системний аналіз положень ст. 12 та ст. 247 ГПК України демонструє наявність трьох категорій справ, що можуть бути розглянуті в порядку спрощеного провадження: малозначні справи; справи незначної складності; інші категорії справ, що не належать до справ, визначених в ч. 4 ст. 247 ГПК України [1, с. 62]. Вчені визначають необхідність розвитку спрощеного провадження з потребами раціоналізації й оптимізації судочинства в рамках позовної форми захисту прав, яка виявилася занадто формальною та обтяжливою для деяких категорій спорів. Спрощене провадження має похідний характер та є модифікацією позовного провадження. Законодавець спрощує позовне провадження, з тим, щоб у цьому порядку можна було розглянути будь-яку справу й захистити порушені, невизнані, оспорювані права, свободи та інтереси кожного, хто звернеться до

*Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції
(в авторській редакції)
25 вересня 2020 року*

**ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Комп'ютерна верстка: Дервянко Б.В.

**Оригінал-макет підготовлено організаційним комітетом
III Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ
СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН»,
проведеної кафедрою цивільного та господарського права
Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького юридичного інституту МВС України**

50106, м. Кривий Ріг, вул. Степана Тільги, 21